

Asiantuntija pohtii: Tietääkö työntekijä poiketessaan työmatkareitiltään, miten se voi vaikuttaa korvaussuojaan työmatkalla?

Tiivistelmä

Kirjoituksessa käsitellään TyTAL:n mukaisen turvan kattavuutta tilanteissa, joissa työmatkalla poiketaan tavanomaiselta työmatkareitiltä. Millä edellytyksillä työmatkaa tekevä on turvan piirissä ja onko sääntely selkeää niin, että työntekijäkin voi tietää miten poikkeama tai tuleva poikkeama vaikuttaa korvaussuojaan työmatkalla?

Asiasanat

Työmatka, poikkeama

Johdanto

Työtapaturma- ja ammattitautilaissa (myöhemmin TyTAL) työmatkaksi on määritelty tavanomainen työssäkäynnistä johtuva asunnon ja työpaikan välinen matka, johon katsotaan kuuluvan myös vähäinen poikkeaminen matkareitiltä lasten päivähoidon, ruokakaupassa käynnin tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi. Työmatkan korvaussuoja kattaa siis vain tällaisen matkan. Lisäksi korvattavuus edellyttää, että tapaturma on sattunut työmatkalle tavanomaisessa toiminnassa.

Sinänsä selkeä TyTAL 23 § sisältää tiiviissä muodossa joukon edellytyksiä, joiden on täytyttävä, jotta kyseessä on työmatkalla sattunut korvattava tapaturma. Selvitettäviä kysymyksiä on lukuisia: Mikä on katsottavissa työntekijän asunnoksi ja työpaikaksi? Mikä on tavanomainen matka? Milloin matka on työssäkäynnistä johtuva? Milloin poikkeama on vähäinen ja milloin se on rinnastettavissa lasten päivähoidon tai ruokakaupassa käyntiin liittyviin poikkeamiin?

Lisäksi turva on voimassa vain poikkeaman aikaista reittiä kuljettaessa mutta ei itse poikkeaman aikaisen toiminnan aikana. Tämä taas herättää kysymyksen siitä, milloin ollaan vielä poikkeavalla reitillä ja milloin poikkeaman aikainen toiminta alkaa ja turva katkeaa? Kaiken edellä mainitun lisäksi tulee vielä pohtia mikä on työmatkalle tavanomaista toimintaa.

Yllättäen ollaankin tilanteessa, jossa ei välttämättä pelkästään lakia lukemalla olekaan pääteltävissä onko tapaturma sattunut lain edellyttämällä tavalla asunnon ja työpaikan välisellä matkalla. Epäävän päätöksen saaneelle työntekijälle voikin tulla yllätyksenä, että työmatkan käsite ei vastaakaan ihan sitä, miten työmatka arkikielessä käsitetään.

Tässä kirjoituksessa pohditaan työmatkaa yksinomaan poikkeamien näkökulmasta. Eli sitä millä edellytyksillä työntekijä on tai ei ole suojan piirissä, kun hän poikkeaa tai aikoo poiketa tavanomaiselta työmatkareitiltään. Lakia on sovellettu jo 9 vuotta eikä kysymyksiin edelleenkaan ole olemassa selkeitä vastauksia. Voiko työntekijä siis tietää, onko hän edelleen turvan piirissä poiketessaan tavanomaiselta reitiltä tai miten poikkeaminen tai suunniteltu poikkeaminen vaikuttaa arviointiin korvattavasta olosuhteesta?

Milloin poikkeama on vähäinen?

Asunnon ja työpaikan väliseen matkaan kuuluvaksi katsotaan myös vähäinen poikkeaminen matkareitiltä lasten päivähoidon, ruokakaupassa käynnin tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi. Poikkeaman tulee olla vähäinen sekä ajallisesti että matkallisesti. Hallituksen esityksessä HE 277/2024, (myöhemmin HE) todetaan, että "lähtökohtana arvioinnissa olisi se tavanomainen matkareitti, jota työntekijä käyttäisi työssä käydessään ilman poikkeamaa. Vähäisenä ei pidettäisi poikkeamaa, jossa on pikemminkin kysymys erillisestä matkasta lapsen viemiseksi hoitopaikkaan kuin poikkeamasta asunnon ja työpaikan väliseltä matkalta. Vähäinen poikkeaminen ei olisi kysymyksessä myöskään silloin kun poikkeaminen on ajallisesti tai matkallisesti huomattava".

Milloin poikkeaminen siis on vähäinen? Lähtökohtana arvioinnissa tulisi olla HE:n kirjauksen mukaan tavanomainen matkareitti. Tarkoittaako kirjaus siis sitä, että poikkeamisen vähäisyyttä arvioidaan aina suhteessa tavanomaiseen reittiin? Onko siis niin, että työmatkan

ollessa pitkä, myös vähäinen poikkeama voi olla pidempi kuin lyhyellä työmatkalla? Lyhyellä työmatkalla jo melko lyhyetkin poikkeamiset helposti moninkertaistavat työmatkan sekä ajallisesti että matkallisesti.

HE:ssä esimerkkeinä huomattavasta poikkeamasta on todettu asioiminen ostoskeskuksessa useissa liikkeissä ja ravintolassa syömässä käynti. Tarkoittavatko nämä esimerkit sitä, että tällaiset tavanomaisesti melko pitkäkestoiset poikkeamat on tarkoitettu katsottavan aina ajallisesti huomattaviksi työmatkan kestosta riippumatta?

Oikeuskäytäntöä vähäisyyden arvioinnista on vielä vähän. VakO on ottanut kantaa poikkeaman vähäisyyteen mm. julkaisemissaan tapauksissa [VakO 1558:2020](#) ja [VakO 21262:2021 \(L\)](#).

Tapauksessa [VakO 21262:21 \(L\)](#) vahingoittunut oli lähtenyt töistä kotiin ja tarkoitus oli poiketa matkalla hammashoitolaan lapsen oikomishoitoon. Tapaturma oli sattunut vahingoittuneen tavanomaisella työmatkareitillä ennen poikkeamista hammashoitolaan. Vakuutusosasto katsoi, että tavanomaiselta työmatkareitiltä tehtyä poikkeamista, jonka on katsottava noin kaksinkertaistavan vahingoittuneen työmatkaan tavanomaisesti kuluvan ajan, on pidettävä ajallisesti huomattavana. Näin ollen matkaa, jonka aikana tapaturma on sattunut, ei voida enää pitää työstä johtuvana. VakO katsoi, että tuleva poikkeaminen muutti matkan luonteen muuksi kuin työmatkaksi; kyse oli matkasta hammashoitolaan, ei työmatkasta.

Tapauksessa [1558/2020](#) VakO on arvioinut puolestaan ennen tapaturman sattumista tehdyn lääkärikäynnistä johtuvan poikkeamisen vaikutusta työmatkan korvaussuojaan. Tapaturma sattui poikkeamisen jälkeen vahingoittuneen palattua tavanomaiselle matkareitilleen. Ratkaisussa arvioitiin poikkeamisen vähäisyyttä sekä ajallisesti että matkallisesti. VakO katsoi, että enintään 20 minuutin kestoisen ja matkallisesti vähäinen poikkeaminen ei muuttanut matkan luonnetta työmatkasta muuksi matkaksi. Näin ollen vahingoittuneen palattua takaisin tavanomaiselle matkareitilleen, hän oli takaisin turvan piirissä.

Tapauksen ratkaisuselosteesta ilmenee, että vahingoittuneen tavanomainen työmatka on ollut pituudeltaan 39 kilometriä ja kestänyt vielä lääkärissä käynnin jälkeenkin yli puoli tuntia. On siis selvää, ettei poikkeama kaksinkertaistanut tässä tapauksessa matka-aikaa tai matkan pituutta. Avoimeksi jää siis edelleen, olisiko 20 minuutin poikkeamaa pidetty vähäisenä, jos työmatkan pituus ja matka-aika olisivat olleet lyhyemmät. Siihen ei suoraan oteta kantaa perusteluissa.

Varmaa linjaa ei ko. ratkaisuista pysty vetämään siitä, peilataanko vähäisyyttä aina tavanomaisen matkan pituuteen ja keston. Tämä voisi johtaa tulkintaan, joka voi olla elävälle elämälle vierasta ja vaikea mieltää oikeudenmukaiseksi. Esim. ruokakaupassa käynnin osalta vähäiseksi katsottava poikkeama riippuu tällöin vahingoittuneen tavanomaisen työmatkan pituudesta. Jos työmatka kestää esim. vain 15 minuuttia ja ruokakaupassa käynti matkan varrella myös 15 minuuttia, niin tarkoittaako tämä, että tällaisen henkilön ruokakaupassa käynti ei voisi koskaan olla vähäinen poikkeama? Tai tilanne, jossa päiväkotipaikkaa ei ole tarjota lähimmästä päivähoitopaikasta ja yhdessä lyhyehkö työmatka ja hiukan kauempana oleva hoitopaikka aiheuttavat tavanomaisen matkan tuplaantumiseen. Tämän tyyppisiin tilanteisiin ei vielä ole tietääkseni otettu muutoksenhaussa kantaa.

Toisaalta sääntelyllä on tarkoitettu suojattavan työmatkaa, ja vain siltä tehtäviä vähäisiä poikkeamia, ei itsessään matkaa ruokakauppaan tai lasten päivähoitopaikkaan. Jos työmatka on hyvin lyhyt ja matka moninkertaistuu esimerkiksi kauppa-asiointiin tai lasten päivähoitoon viemisen vuoksi, onko tällaisen poikkeaman tarkoituksaan kuulua suojan piiriin?

Vähäisen tai huomattavan poikkeamisen vaikutus työmatkan korvaussuojaan

Työmatkalla sattuvien tapaturmien korvattavuuden arvioinnissa on kyse ensisijaisesti siitä, onko tapaturma sattunut TyTAL:n 23 §:ssä tarkoitettulla asunnon ja työpaikan välisellä matkalla.

Jos työmatkareitiltä tehdään huomattava ajallinen ja/tai matkallinen poikkeama kyseessä ei ole enää työmatka. Huomattava poikkeama muuttaa aina koko matkan muuksi kuin työmatkaksi. Poikkeamisen syyllä (katso myöhemmin) ei ole tällöin merkitystä. Myös tulevat

poikkeamat otetaan huomioon, vaikkei poikkeaminen olisi vielä toteutunut (katso edellä [VakO 21262:21 \(L\)](#)).

Vähäisen poikkeamisen vaikutusta arvioitaessa on erotettava toisistaan tilanteet, joissa vahinkotapahtuma sattuu poikkeaman aikana ja tilanteet, joissa vahinkotapahtuma sattuu vahingoittuneen tavanomaisella matkareitillä ennen aiottua poikkeamaa tai jo tehdyn poikkeamisen jälkeen. Poikkeaman aikaisesta turvasta jäljempänä.

Mikäli poikkeaminen arvioidaan vähäiseksi, vahingoittunut on turvan piirissä ennen ja jälkeen poikkeamista kulkiessaan tavanomaista työmatkareittiään. Vähäinen poikkeaminen ei muuta työmatkan luonnetta toiseksi. Poikkeamisen syyllä ei ole tässäkään tilanteessa merkitystä. Ennen ja jälkeen vähäistä poikkeamista sattuvat vahinkotapahtumat ovat korvattavia työmatkalla sattuneena, mikäli kaikki muut edellytykset täyttyvät.

Kun tulevatkin poikkeamat voivat vaikuttaa työmatkan luonteeseen, nousee mieleen kysymys, miten tarkkaan korvauskäsittelyssä pitää selvittää työmatkaan liittyviä seikkoja? Kysytäänkö ja pitääkö kysyä vahingoittuneelta aina oliko työmatkalla tarkoitus poiketa johonkin? Voiko käydä niin, että samanlaisissa tapauksissa korvattavuuden osalta päädytään eri ratkaisuun, jos toisessa tapauksessa tuleva poikkeama ei tule korvauskäsittelyssä esille? Tulevan poikkeaman osalta voi olla myös vaikea arvioida sitä ajallisesti. Arvioidaanko esim. miehen parturissa käynti lyhyemmäksi poikkeamaksi, kuin naisen kampaamokäynti? Ja onko aina edes mahdollista arvioida tulevan poikkeaman kestoa luotettavasti?

Työmatkatapaturmissa poikkeaman vähäisyyden arvioinnilla on suuri merkitys, kun poikkeaman arvioiminen huomattavaksi merkitsee sitä, ettei kyseessä ole ollenkaan työmatka. Toivottavaa olisi, että näin merkittävästä seikasta olisi selkeä näkemys korvausratkaisua tehdessä. Tähän selkeyteen ei omasta mielestäni ole vielä lain soveltamisessa päästy.

Milloin poikkeama on rinnasteinen ruokakaupassa käyntiin tai lasten päivähoitoon vientiin/hakuun?

Poikkeamisen syyllä on myös merkitystä korvaussuojan kannalta. Poikkeamia, joiden aikana vakuutusturva on voimassa myös poikkeavaa reittiä kuljettaessa ovat säännöksen mukaan ruokakaupassa käynnit ja lasten päivähoitoon vienti ja haku, sekä näihin rinnasteiset vähäiset poikkeamat. Jos poikkeaminen on tehty muusta kuin edellä mainituista syistä, korvaussuoja ei ole lainkaan voimassa poikkeaman aikana, vaikka poikkeama arvioitaisiin vähäiseksi.

HE:n mukaan muita säännöksessä mainittuihin poikkeamiin rinnasteisia poikkeamia olisivat esim. lapsen vienti ja nouto koulusta, poikkeaminen tavanomaisen työmatkareitin varrella olevalla huoltoasemalla auton tankkaamiseksi tai auton vienti työmatkareitin varrella olevaan korjaamoon. Laissa tai sen esitöissä ei avata tämän tarkemmin sitä mitä seikkoja tulisi ottaa huomioon arvioitaessa poikkeamisen syyn rinnasteisuutta säännöksessä mainittuihin poikkeamiin.

Oikeuskäytännöstä on saatu jo jonkin verran linjausta. VakO on sivuillaan julkaissut muutamia ratkaisuja, joissa on otettu kantaa siihen, millainen poikkeamisen syy voidaan katsoa edellä mainittuihin syihin rinnasteiseksi. VakO:n tulkintalinja on ollut melko tiukka.

Laissa mainittuihin poikkeamiin rinnasteiseksi VakO katsoi tapauksessa [VakO 21070:2021 \(L\)](#) postin hakemisen työmatkalla postilaatikolta. Postin hakemisen postilaatikolta katsottiin olevan "sellaista säännöllistä, lähes päivittäin toistuvaa ja työmatkaan usein ajallisesti liittyvää eli tavanomaista toimintaa, joka on rinnastettavissa työtapaturma- ja ammattitautilain 23 §:n 1 kohdassa mainittuihin lasten päivähoitoon viemiseen tai ruokakaupassa käyntiin".

Ei rinnasteiseksi poikkeamiksi VakO on puolestaan katsonut mm. poikkeamisen asiamiespostiin kirjeen viemiseksi ([VakO 2306:2019](#)), lapsen harrastukseen viemisen ([VakO 1491:2023](#)) ja lääkärissä käynnin ([VakO 1558:2020](#)).

Perusteluina näissä tapauksissa VakO on todennut mm., että kyseessä ei ole ollut sellainen säännöllisesti toistuva toiminta, jollaisia ovat lasten päivähoitoon vieminen tai ruokakaupassa käyminen. Perusteluina on todettu myös, että kyse ei ole ollut työmatkaan ajallisesti

sidoksissa olevasta toiminnasta tai työmatkan jonkinasteisena edellytyksenä olevasta toiminnasta.

Oikeuskäytännöstä ei ole vielä löydettävissä selkeitä kriteereitä, joiden perusteella voisi luotettavasti arvioida mitkä poikkeamat katsotaan säännöksessä mainittuihin syihin rinnasteisiksi. Toistaiseksi VakO:n tulkinta on ollut hyvin tiukkaa ja suppeaa. VakO on painottanut säännöllisyyttä, tavanomaisuutta ja ajallista sidonnaisuutta työmatkaan. Toisaalta rinnasteiseksi katsomista voi puoltaa se, että toiminta on jonkinasteisena edellytyksenä työmatkan tekemiselle, vaikkei kyse olisikaan säännöllisestä ja tavanomaisesti työmatkaan liitännäisestä toiminnasta.

Työmatkalta poiketaan elävässä elämässä hyvin monista syistä. Poiketaan roskikselle, postiin, kierrätyspisteelle, kirjastoon, pankkiautomaatille jne. Jokaisen korvauskäsittelyssä vastaan tulevan syyn osalta tulee tehdä arviointi siitä, rinnastuuko syy säännöksessä mainittuihin syihin. Olisikin ensiarvoisen tärkeää, että muutoksenhakuasteiden perusteluista saataisiin mahdollisimman selkeät ohjeistukset arvioinnille.

Toistaiseksi saadut ratkaisut ovat olleet osittain hämmentäviä. Esimerkiksi tapauksessa [VakO 2306:2019](#), jossa asiamiespostissa käyntiä ei katsottu ruokakaupassa käyntiin rinnasteiseksi poikkeamaksi, postin piste sijaitti ruokakaupan yhteydessä. Tämä herättää kysymyksen, miten suhtaudutaan tilanteisiin, joissa ruokaostosten yhteydessä hoidetaan muita asioita tai pelkästään ruokaostoksista erillisiä asioita. Monenlainen asiointi ruokakaupan kiinteistössä on nykyään mahdollista, kun kauppojen yhteydessä on asiamiespostien lisäksi esim. pankkiautomaatteja ja kierrätyspisteitä. Ruokakaupasta voidaan myös käydä ostamassa muutakin kuin ruokaa, esim. kosmetiikkaa. Onko eri asia poiketa kosmetiikan erikoisliikkeeseen kuin ruokakauppaan?

Korvauskäsittelyssä ei kysytä, mitä vahingoittunut teki tai aikoi tehdä ruokakaupassa, jos tapahtumakuvauksessa on kerrottu vain poikkeamisesta ruokakauppaan. Mutta pitäisikö? Joutuuko asiaa perinpohjaisesti kuvaava vahingoittunut eriarvoiseen asemaan niukemmin asiaa kuvaavaan nähden?

Oikeuskäytännössä on muodostumassa eräänlaiset listat ns. sallituille ja ei-sallituille poikkeamille. Selkeitä kriteereitä ei oikein ole löydettävissä. Tällaisessa tilanteessa vahingoittuneen on hyvin vaikea tietää, millaiset poikkeamat katsotaan ns. sallituiksi poikkeamiksi ja mitkä puolestaan ei.

Milloin tapaturma sattuu poikkeaman aikaista reittiä kuljettaessa tai poikkeaman aikaisen toiminnan aikana?

Kuten edellä on todettu, säännöksessä mainituilla ja niihin poikkeamissyyn osalta rinnasteisilla vähäisillä poikkeamilla korvaussuoja on voimassa, kun kuljetaan poikkeaman aikaista reittiä pitkin. Muiden vähäisten poikkeamien osalta turva ei ole poikkeaman aikana voimassa ollenkaan.

HE:n mukaan, kun poikkeama ei ole huomattava, korvaussuoja koskisi sitä aikaa, jona työntekijä kulkee poikkeavaa matkareittiä pitkin. Turva ei ulottuisi itse sen tehtävän tai toiminnan tekemiseen, jonka vuoksi poikkeaminen tavanmukaiselta reitiltä tapahtuu, kuten asiointiin ruokakaupassa, ostoskeskuksessa tai päiväkodissa. Suoja jatkuisi, kun työntekijä päiväkodissa tai kaupassa asioituaan jälleen jatkaa matkaansa. Hallituksen esityksessä ei kuitenkaan millään tavalla avata sitä, milloin poikkeaman aikainen toiminta katsotaan alkavaksi tai loppuneeksi.

TyTAL:n tultua voimaan oli pitkään epäselvää missä vaiheessa poikkeaman aikainen toiminta alkaa ja loppuu. Nyt on saatu jo useita VakO:n ratkaisuja ja tulkinta on tämän osalta huomattavasti selkiytynyt.

VakO on linjannut esim. päiväkodin, ruokakaupan ja huoltoaseman myymälän osalta, että turva jatkuu asiointikohteeseen siirtymiseen asti. Poikkeaman aikainen toiminta ei ala vielä kulkuvälineestä poistuttaessa, vaan esimerkiksi kauppaan tai päiväkotiin poiketessa vasta sisälle asiointikohteeseen siirryttäessä. Voidaankin puhua ns. kynnysteoriasta. Tämä periaate on melko selkeä ja helppo maallikonkin ymmärtää. ([VakO 3828:2018](#), [VakO 4027:2018](#) ja [VakO 1301:2018](#)). Turva jatkuu kaupan, päiväkodin tai huoltoaseman ovelle saakka ja kun

astutaan sisään alkaa ns. poikkeaman aikainen toiminta. Vastaavasti kohteesta ulos astuttaessa palataan poikkeaman aikaiselle matkareitille ja ollaan taas turvan piirissä.

Aina ei kuitenkaan ole kynnystä tai ovea osoittamassa milloin poikkeaman aikainen tekeminen katsotaan alkaneeksi tai loppuneeksi. Milloin loppuu matkan tekeminen, kun poiketaan postilaatikolle tai tankkaamaan autoa? Tällaisissa tapauksissa on jo huomattavasti vaikeampaa vetää rajaa siihen, milloin vielä kuljetaan poikkeavaa reittiä pitkin ja milloin itse toiminta alkaa. Alkaako auton tankkaamiseen liittyvä toiminta heti autosta noustessa vai vasta kun tartutaan tankkauspistooliin kiinni?

VakO on linjannut tapauksessa [VakO 21070:2021 \(L\)](#), että kävelymatkassa postilaatikolle on vielä kyse kulkemisesta poikkeavaa matkareittiä pitkin ja poikkeaman aikainen toiminta ei ollut alkanut ennen postilaatikolle saapumista. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan (myöhemmin Tako) korvauskäytännössä on auton tankkaamisen osalta puolestaan katsottu, että tapaturma sattui kuljettaessa poikkeavaa matkareittiä pitkin, kun vahingoittunut oli kaatunut heti autosta noustuaan. Itse toiminta, eli auton tankkaaminen ei ollut vielä alkanut.

VakO:n linjaukset vastaavat vanhaa tapaturmavakuutuslain aikaista käytäntöä. Tulkinta jättää edelleen auki monia kysymyksiä. Miten VakO esim. tulkitsisi matkan aikaisen toiminnan tilanteessa, jossa vahingoittunut on poikennut postilaatikolle, ottanut postit ja jatkanut kävelyä viedäkseen postissa tulleet mainokset vieressä olevalle roskakatokselle kaatuen tässä välissä? Onko kyseessä edelleen toiminnan jatkuminen, vai onko vahingoittunut palannut tekemään matkaa seuraavalle toiminnolle? Tässä kysymyksessä tietenkin on vielä auki myös se, onko roskakatokselle poikkeaminen ns. rinnasteinen poikkeaminen. Tai miten tulkittaisiin tilannetta, jossa vahingoittunut on menossa kauppaan, ottaa kauppakassin auton tavaratilasta, ja sormet jäävät auton peräluukun väliin? Onko kyseessä vielä tosiaan matkan tekeminen eikä poikkeaman aikainen toiminta ole vielä alkanut? Tapaturma kun on selkeästi sattunut toiminnassa, joka liittyy ruokakaupassa käyntiin.

Pohdintaa

TyTAL:ia kirjoitettaessa ajatuksena oli selventää korvattavia olosuhteita koskevia pykäläiä. Olosuhteista oli vanhassa tapaturmavakuutuslaissa niukasti pykäläiä ja korvaus- ja oikeuskäytäntö ohjasivat vahvasti lain tulkintaa. TyTAL:n myötä haluttiin nostaa olosuhteita koskevat säännökset lain tasolle. Tarkoituksena oli selkeyttää olosuhteita koskevia säännöksiä. Samassa yhteydessä pohdittiin jopa työmatkojen jättämistä kokonaan pois TyTAL:sta.

Työmatkoja koskevasta pykälästä tuli näin jälkikäteen arvioituna melko monimutkainen. Pykälän perusteella tulee pohtia lukuisia seikkoja, ennen kuin voidaan arvioida, onko tapaturma sattunut pykälän tarkoittamalla työmatkalla. Pykälä ja sen esityöt jättävät myös paljon avoimia kysymyksiä, jotka on siirretty oikeuskäytännön kautta ratkaistaviksi. Tämä on kuitenkin osoittautunut hitaaksi tieksi. Laki on ollut voimassa jo kohta kymmenen vuotta eikä edelleenkään ole yhtään korkeimman oikeuden ratkaisua mistään korvattavista olosuhteista. Yksittäiset ennakkoratkaisut todennäköisesti myös selkiyttäisivät tulkintaa vain hyvin rajatun kysymyksen osalta, kun työmatkan korvaussuojan voimassaoloon liittyy lukuisia eri tekijöitä ja tapauskohtaiset seikat vaikuttavat arviointiin hyvinkin paljon.

Ajan myötä muodostuva oikeuskäytäntö luo kuitenkin tulkinnalle pikkuhiljaa raamit.

Tässä kirjoituksessa on työmatkaa tarkasteltu ainoastaan poikkeamien osalta. Jos työmatkaan sisältyy poikkeama tai aiottu poikkeama, selvitettäviiä asioita on lukuisia ennen kuin tiedetään, onko turva ollut vahinkohetkellä voimassa. Pitää selvittää onko vahinkotapahtuma sattunut tavanomaisesti käytetyllä reitillä vai poikkeaman aikana, onko jo tehty tai tuleva poikkeama ajallisesti ja matkallisesti vähäinen. Edelleen tulee selvittää mikä on ollut poikkeaman syy ja onko poikkeaman aikana sattunut vahinkotapahtuma sattunut kuljettaessa poikkeavaa reittiä pitkin vai poikkeaman aikaisen toiminnan aikana. Ja nämä siis vain poikkeaman osalta. Lisäksi työmatkan käsitteeseen liittyy lukuisia muita kysymyksiä, joita tässä kirjoituksessa ei ole käsitelty aiheen rajauksesta johtuen.

Vakuutuslaitoksen saamat tapahtumatiedot ovat ensisijaisen tärkeitä arvioitaessa poikkeaman syytä sekä sen vähäisyyttä ajallisesti ja matkallisesti. Vahingoittuneet voivat kuvata tapahtumien kulun hyvinkin erilaisella tarkkuudella. Vahinkotapausten yhdenmukainen ratkaiseminen edellyttäisi kaikkien asiaan vaikuttavien seikkojen hyvinkin yksityiskohtaista selvittämistä kussakin vahinkotapauksessa. Korvauskäsittelyn sujuvuuden ja selkeyden kannalta ei ole kuitenkaan toivottavaa, että asian selvittäminen vaatii joka kerta valtavan kysymys patteriston lähettämistä vahingoittuneelle. Aiheutuuko tästä vaara eriarvoisiin ratkaisuihin?

Näyttäisi siltä, että TyTAL ei ole ainakaan merkittävästi selkiyttänyt työmatkatapausten selvittelyä. Oikeuskäytäntö näyttää myös palanneen lähelle tapaturmavakuutuslain aikaista korvaus- ja oikeuskäytäntöä. Näin esim. ns. kynnysteorian osalta. Olisiko ollut mahdollista tulkita poikkeaman aikaisen toiminnan alkavan jo aiemmin? Onko niin, että mahdollisuutta uusiin selkeämpiin ja yksinkertaisempiin tulkintoihin uuden lainsäädännön voimaantultua ei ole käytetty? Vai onko niin, että koska työmatkaa koskeva pykälä ja sen esityöt on kirjoitettu niin, että turvan ehtona on lukuisia kriteereitä, ei yksinkertaisempi tulkinta ole ollut mahdollistakaan?

Takon esittelijänä on usein tullut mieleen työmatkatapauksia käsitellessä kysymys, voiko työntekijä eli vakuutettu tietää milloin hän on TyTAL:n mukaisen turvan piirissä työmatkallaan. Tuskin, kun asiantuntijatkaan eivät voi aina antaa selvää vastausta. Muutoksenhakuasteiden päätöksiä on vielä vähän ja niistä on vaikea muodostaa selkeitä linjauksia, ja ne ovat usein myös äänestysratkaisuja.

Vahingoittuneen voi olla myös vaikeaa ymmärtää tai hyväksyä saamaansa ratkaisua, jos ratkaisu on maallikon näkökulmasta elävälle elämälle vieras. Voi olla vaikeaa ymmärtää miksi naapurille korvattiin tapaturma hänen poiketessaan ruokakauppaan, mutta itse saa hylkäävän päätöksen, kun poikkeaa saman ruokakaupan yhteydessä olevaan asiamiespostiin.

Tämä dokumentti on julkaistu TVK:n Työtapaturmatieto -palvelussa (tyotapaturmatieto.fi)